

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Illvstrivm Virorum Epistolae, Hebraicae, Graecae et
Latinae, Ad Ioannem Reuchlin Phorcensem virum nostra
aetate doctissimum diuersis temporibus missae**

Reuchlin, Johannes

Hagenoae, 1519

Ioannes Reuchlin, Cuspiniano suo salutem

[urn:nbn:de:bsz:31-270838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270838)

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Simon Lazius, Capnioni salutem.

Literas tuas uir humanissime & Apologiam optimo uiro Tho-
mæ Resch collega theologiæ baccalaurio oratori ac poeta
laureato noie tuo obtuli, qui osculabundus literas & Apologi-
am cū maxio animi gaudio suscepit, q̄ppe cui (ut corā dicebat) ad
id t̄pis gratius accidere potuisset nihil. Et id eo libētius, q̄ is uir p̄t
humanus cum nostri nobilissimi gymnasii gubernacula tunc habe-
bat (Quando enim Viennam appuleram gymnasiarcha electus fu-
erat) tum tui nominis studiosissimus erat. Multa de te (nomen enī
tuum apud nos notissimum est) studio tuo, omnibusq; rebus huma-
niter me interrogabat. Diligentissime uir, ille Apologiam tuam le-
git, quæ postea rus ibat ad Scriborium nostrum, qui eam ex intimo
pectore legit ac perlegit. Quæ ubi domuitione capesserat, Cuspinia-
ni fores appulsabat, qui stomachabūdus mihi succensuit, quia ad se
literarum nihil abs te afferrem, at excusationem nō rancidam pro-
tempore afferebam, literas tuas probe affuturas significans. Quare
tuum erit qd̄ uerbis p̄miserim ope perficias. Lecta aut̄ a Cuspinia-
no nostro Apologia, salutabat Vadianum, & reliquos meos. Exem-
plar quoddam illius perniciosissimi hoīs aduersarii tui Capnionis
stigis Coloniensis apud quendam mercatorē Sueuum inueni, qui
etiam plurimū ueneni ex libello illo famoso in te nomenq; tuum
suxerat, cui & nomen tuum odiosum & detestabile erat. Ego statim
huic uenenoſo morbillo mederi fatagēs, p̄sentissimum pharmacū
attuli, utpote Apologiam tuam, quam legeret petii. Quæ lecta for-
titer om̄e uenenū latēter intra pectus irreptū p̄sentissimo antidoto
expulit. Exemplar accōmodato acceptū ut legerent oibus meis ob-
tuli, his quid cum literis & Apologia tua egerim liquido intelligis,
Cuspinianus & Vadian⁹ hic ad te scribūt, q̄ ut rescribas plurimū ro-
gant. Scripsisset & Thomas noster, ni subita & insperata tabellarii
atitio nos fefellerit, at p̄ximus tabellarius lris uacuis ad te nō ibit.
Vale sanus in dulces annos. Viennæ Nonis April. Anno. M. D. XII.

Ioannes Reuchlin, Cuspiniano

suo salutem.

Cuspiniane doctissimorū ornatissime, iā es enī tā breui apud
me optimi cuiusq; locū amici cōsequutus, ut mihi uidear ex
ordiēdo nulla egere p̄fatiōe aliāq; te ut hoc alloquat quo

I. O. REUCHLIN LIBER PRIMVS

licuit Homericō Agamemnoni prudentē illū Nestorē. Opto tui si miles mihi cōsultos fore denos. Nam recte tu, qui me admones, stultorū elationē & inuidentiā nihili facere. Et in sententiā ego tuam istis eo meis pedibus, & nullius consiliū anteponā tuo. Cauendū maxime tū fuit non modo iniuriam iniuria ne repellerem, dignus ab indigno illatam. Verū etiā ne infamiā suspicionem ullā admitterem, quod utrūq; curavi diligenter, tantūmodo innocentiam tutatus meā. Quare omni humanitate pręstans Cuspiniane, pbenigniter uelim sic iudices affectionē istā erga me tuam, q̄ *πρωγορευμένος* senectam sis meam cōmiseratus, ut ueræ amicitiaē testimoniū uehementer a me probari. Est id quidem hoīs pręcipuū bonū, ut abhorreat ab iniuria, quam ego bestias quādoq; uidi odisse. Fitq; merito ut eius beneuolentię causa gratiam tibi habeam non intermorituram. Tametsi cōmiseratione non erat opus, q̄ miseris debetur, non aut̄ beatis. Ego uero me beatum existimaui, etiam oraculo ueritaris, q̄ malum de me dixerunt mentientes. Nam multa generose ferendum est bono uiro, qui se mauult uixisse q̄ spirasse. Vnde quod mihi malū scribis Climactericum, esse minatū, id ego in partē felicitatis repono, nec illum famę iacturam uolo, sed gloriaē perpetuatatem p̄lagire. Quā em̄ incendiariorum contra me famosa machinatio cœpit, scire licet. Anno ætatis meę quinquagesimo quāto tūc pręsto aderat Climacterici a natali meo qui fuit Christi. M. cccc. lv. in annum. M. D. X. reuolutio eiusmodi, cuius figuram quia philosophum te perfectum & non triuiale agnosco hic tibi ascripsi. Vbi conspicias Saturnū septē fortitudines, Martē octo habere. Sed Iouē qui Zedek hebraice noiatur id est iustus, minorem iis esse, ac ternis solum uiribus pollere. Audi nūc Hierophantas & pręfagiorū uates Bonatus de reuolutionibus cum Saturnus ait in tertia domo fuerit inuentus, significat rixas & discordias uenturas plus solito. Firmic⁹ ita, Mars in quarto loco faciet eos sine gratia pręstare quod dederint. Nam quicumq; aliquid ab ipsis fuerit cōsequutus, ingratus illis semper existit. Deinde si Mars fuerit in Scorpione, quicumq; eum sic habuerint, homines erunt, qui omnibus facile inimicis suis dominantur, erunt quoq; alti nominis optimęq; famę. Quod hic Cuspiniane cernis, cum ante cætera Mars gaudeat scorpione. De Ioue autem Bonatus, quod si in quinto habitet, fient res hone-

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

sta, q̄ merentur laudem. Et Firmicus quoq̄, Iupiter in quinto magna foelicitatum agmenta decernit. Habes ex adytis responsa, quib⁹ arbitror in nostra causa, cum uideas figuram cœli, nihil esse uerius. Adde post naturæ motus, etiam morum cōditionem & uirtutum quantuluscunq̄ sim (Iam enim familiariter tecū loquor) iungeq̄ innocentiam meam, sic facile iudicabis, uiro bono nihil mali acciderere posse, neq̄ uiuēti neq̄ defuncto. Ita Socrates qui nec Aristophanis illusione, nec Anyti proditione, nec Meliti accusatione, nec iudicum peremptione, postremo nec inuidorum omnium conflata calumnia absorptus, sed multo magis sua morte immortalis fact⁹ est sic ait ἀποκτείνου με δύνανται βλάψαι δὲ οὐ δύνανται. Nā te græca quoq̄ legere & itelligere sentio, ut ex tuis amœnissimis lris accipi. **V**iuuit igit̄ in aternū Socrates, & triūphat cū gloria, q̄ aduersariorū suorum memoria uel extincta est fundit⁹, uel scintillat in cinere cū ignominia. Quare ut nō, sinerem te in tuis propter me in molestiis diutius torqueri istis meis (ut multi quanq̄ non recte putant) incōmodis, exposui tibi quid sentirem de inuidorum iniquo in me studio, & execrabili aduersus famam meam cōsilio in perniciem ueritatis inuito, quo improbitatem suam posteris inciderūt Buxo perpetue memorandam. Non enim ea detractorum immanitas, & tanti sceleris sui credulitas me qui probabiliter uera scripsi, & honesta cōsulti, sed se ipsos tandem lædent qui male peruerterunt. Ego uero beatus futurus sum quem persequuti sunt propter iusticiā, sine quā nihil potest esse laudabile. Quid autem potuit sancti⁹ a me fieri q̄ statui ad fidem nostram Iudæos non tyrānide ulla rapere, sed ut iura uolunt benigniore concordia ducere, quæ quidem concordia ut ait Cicero esse non potest cum aliis adimuntur aliis condonantur pecunia. Deinde æquitas tollitur omnis, si habere suum cuiq̄ non licet. Sed hæc Rhetorum declamationibus committam. Nunc de Ammiano Marcellino id tibi persuadeas uelim, in omnib⁹ me tui studiosum fore quæ interesse tua aut etiam te uelle existimem ubi adsit facultas. Sed ad neminem auctoris eius uolumina diuertisse noui, nisi ad Vangionum episcopum, in p̄senti tempore librorum hospitem certe supra q̄ dici queat tenacem. At illic ponderis nihil habebit intercessio mea, quāuis olim eius bibliothecæ rector fuerim. Scriptum est enim. Surrexit interea rex nouus super ægyptum qui

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

ignorabat Ioseph. Lazium meum uel etiam tuū, aut si mauelis utri usq; nostrum tibi unice commendo, quem sua & uirtus & probitas commendare non cessat, ego & si taceam. Deinde tu me sodalitati tuæ literariæ istic summa beneuolentia coniungas opto, & feliciter ualeas. Anno M.D.XII.

Mutianus Rufus Doctor, Ioanni Reuchlin S.

EMi Rabanum tuam Germanorū eruditissime, tuum iure dixi, quem & urbs tua patria quasi ab iseris reuocauit, & tu bene nato ac mire graui sanctoq; poemate illustrasti. Videbat mihi pater ille postliminio renunciaſſe, ita cōſenuit, ita nuſq; de eo mētio habebat, credo facies opis a trāſcribēdo librariorum deterruit. Sed nunc tuorum municipum industria reuiuifcenti gratulantur omnes, inuitati opinor testimonio uel potius iudicio tuo, Quis enim Ioāni Reuchlin ꝑconia laudum celebranti non acquieſceret? Nam per ſuademus nobis appoſuiſſe te prius q̄ imprimeretur miniatas ceruſas & calculum ſeu notas doctiſſimæ manus tuæ. Sæpe uolebam auſpicari tecum amicitiam, teſtis germanus meus principis Haſſiæ cācellarius. Teſtis Tritemius, teſtis Nicoleos Hirſaugienſis monach⁹. Semper mihi defuit occaſio, doctrinam enim tuam ſingularem & generoſam ſacundiam & infatigabile ſtudiū amplector, admiror, ꝑ dico. Breui fore ſpero, ut quod Picus pollicebatur, tu examuſſim ꝑ facias, tñ ab humanitate tua peto, ut Mutianum tui nominis atq; honoris ſtudioſum in album amicorum recipias. Et ſi uacat, indica mihi nomina librorum quos haſtenus inuulgaueris. Bene ualeas, decus omnis literaturæ ac ſapientiæ. Ex Gotha Thuringorum ad Cal. Octobtes M.D.III.

Georgius Spalatinus, Ioanni Reuchlin S.

AEgre fuit animo meo Capnion eruditissime iam anno & amplius nō potuiſſe literis tuis & humaniſſimis & literatiſſimis reſpondere, Quibus ex autoritate ueteris & recōditoris hiftoriæ ſcribis. Phrygas noſtris Saxonibus generis eſſe proantores. Et ſimul diuū Fridericū ducē Saxoniæ principē noſtrū imo Romani imperii electorē Op. Max. grauiſſe & uere laudas. Mirum qua religioe deum omnipotentem & ſuos ſuſpiciat, qua charitate bonos amplectatur, qua munificentia Mutianum & me eruditiffimū quēq; ꝑ ſequatur, qua deniq; fide iuſticia integritate uigilantia tot gentibus